

जिल्हा स्तरावर व्यसन मुक्ती सेवा पुरस्कार देण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक-डीडीपी-२००२/प्र.क्र.३५६/सुधार १,

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०००३२

दिनांक : २० जुलै, २००४

वाचा :- १) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक-डीडीपी-१०९७/

प्र.क्र.२४०/सुधार १, दिनांक १६ ऑक्टोबर, १९९८

२) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक- डीडीपी-१०९८/

प्र.क्र.२८८/सुधार १, दिनांक २ फेब्रुवारी, १९९९

प्रस्तावना :- व्यसनमुक्ती क्षेत्रात मोलाचे कार्य करणाऱ्या व्यक्तींना/ संस्थांना गांधी जयंती सप्ताह व दारुबंदी प्रचार कार्य या मोहिमेचा एक भाग म्हणून दिनांक १६.१०.९८ च्या शासन निर्णयान्वये व्यसनमुक्ती सेवा पुरस्कार योजना सुरु करण्यात आली आहे. सदर योजनेंतर्गत राज्यस्तरावर व्यसनमुक्तीसाठी कार्य करीत असलेल्या सामाजिक कार्यकर्त्यांना, लेखक, कवी, पत्रकार, साहित्यिक, कीर्तनकार, प्रवचनकार, कलावंत यांना ८ व्यक्तीगत पुरस्कार व २ सेवाभावी संस्था असे एकूण १० पुरस्कार देण्यात येतात. सदर योजनेची व्याप्ती वाढवून वरील क्षेत्रात जिल्हास्तरावर कार्य करीत असलेले सामाजिक व्यक्ती व सेवाभावी संस्थांना पुरस्कार देवून व्यसनमुक्ती कार्यास प्रोत्साहन देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :- या निर्णयान्वये जिल्हा स्तरावर व्यसनमुक्ती संदर्भात कार्य करीत असलेल्या प्रत्येक जिल्ह्यातून एक व्यक्ती किंवा सेवाभावी संस्थेला पुरस्कार देण्यात येईल. राज्यस्तरीय व्यसनमुक्ती सेवा पुरस्कार निवड समितीमार्फतच जिल्हा स्तरावरील पुरस्कारार्थी व्यक्ती / सामाजिक संस्थांची निवड करण्यात येईल.

योजनेचे उद्दिष्ट - या योजनेत व्यसनमुक्ती या क्षेत्रात मोलाचे कार्य करणाऱ्या राज्यातील कार्यकर्त्यांचा गौरव करण्यात यावा व व्यसनमुक्ती क्षेत्रात काम करीत असलेल्या सेवक यांच्या कार्याची दाद घ्यावी, इतर कार्यकर्त्यांना त्यापासून प्रेरणा मिळावी, जेणेकरून व्यसनमुक्ती कार्याच्या उत्कर्षासाठी कार्यकर्ते सरसावून पुढे यावेत व व्यसनमुक्ती कार्याचा दर्जा वाढविताना सर्व समावेशकता निर्माण करणे, त्यायोगे पात्र व्यक्ती/ तसेच सामाजिक संस्थांना व्यसनमुक्ती कार्याची दखल घेऊन पुरस्काराद्वारे सन्मानित करणे.

योजनेचे स्वरूप - राज्यातील व्यसनमुक्तीच्या कामी शासनास सहकार्य करणाऱ्या व आपल्या कार्याचा ठसा उठविणाऱ्या व्यक्ती व संस्था यांचेकरीता व्यसनमुक्ती कार्य स्पर्धात्मक करणे, व्यसनमुक्ती कार्याचे मूल्यमापन पुरस्कारातून करणे, व्यक्तींना सहभागी करताना त्याचे कार्य दर्जेदार व उपयुक्त होण्यासाठी त्यांच्यात निकोप स्पर्धा जोपासणारी व्यक्ती/ सामाजिक संस्था यांचा पुरस्काराने गौरव करणे.

पुरस्काराचे स्वरूप - व्यसनमुक्तीचे कार्य करणाऱ्या सेवकास

१) शासनाने मान्यता दिलेले सन्मानपत्र

२) स्मृती चिन्ह ज्यावर कार्यकर्त्याचे / संस्थेचे नाव असेल

३) रु.१०,०००/- रोख रक्कम

४) एक शाल किंवा साडी खण आणि श्रीफळ

पुरस्कारासाठी पात्रता :-

अ) कार्यकर्त्यासाठी -

- १) या योजनेनुसार व्यसनमुक्ती क्षेत्रात मौलिक कार्य करणारे कार्यकर्ते असावेत.
- २) किमान १५ वर्षे व्यसनमुक्ती क्षेत्रात कार्य केलेले असावे.
- ३) व्यसनमुक्ती बाबत आकाशवाणी/ दूरदर्शन तसेच जाहिर प्रबोधनाचे कार्यक्रम झालेले असावेत.
- ४) "ब" दर्जाच्या वर्तमानपत्रात व्यसनमुक्ती कार्याबाबत प्रसिध्दी मिळालेली असावी.
- ५) व्यसनमुक्तीसाठी अथवा त्यासाठी सहाय्यक ठरेल अशी पुस्तक / ध्वनीफित निर्मिती असावी.
- ६) कार्यकर्त्याचे किमान वय ४५ वर्षे असावे
- ७) कोणत्याही व्यक्तीस एकापेक्षा अधिक वेळा पुरस्कारासाठी पात्र समजण्यात येणार नाही
- ८) हा पुरस्कार मिळविण्यात जात, धर्म, लिंगभेद व्यक्ती या गोष्टींचा विचार केला जाणार नाही.
- ९) या पुरस्कारासाठी आमदार, खासदार, जिल्हा परिषद व पंचायत समिती सभासद आणि अन्य इतर लोकप्रतिनिधी पात्र असणार नाहीत.
- १०) शासकीय, निमशासकीय अधिकारी व कर्मचारी पुरस्कार मिळण्यास पात्र राहतील.
- ११) व्यक्ती महाराष्ट्राचा रहिवासी असावा
- १२) व्यक्ती भारतीय नागरिक असावा.

ब) सामाजिक संस्थांसाठी -

- १) व्यसनमुक्ती क्षेत्रात मौलिक कार्य करणाऱ्या राज्यातील सामाजिक सेवाभावी संस्थांना हा पुरस्कार दिला जाईल.
- २) स्वयंसेवी संस्था, पब्लिक ट्रस्ट अॅक्ट १९५० व /वा सोसायटीज रजिस्ट्रेशन अॅक्टनुसार पंजीबद्ध असावी.
- ३) स्वयंसेवी संस्थेचे वरील क्रमांक १ मध्ये दर्शविलेले व्यसनमुक्ती क्षेत्रातील सेवा व कार्य १० वर्षांहून अधिक असावे.
- ४) विशेष मौलिक व भरीव काम करणाऱ्या संस्थांच्या बाबतीत अपवाद म्हणून अट शिथील करण्याचे अधिकार राज्यस्तरीय निवड समितीस राहतील.
- ५) संस्थेच्या कार्याला वर्तमानपत्रात/ आकाशवाणी/ दूरदर्शन या माध्यमातून प्रसिध्दी मिळालेली असली पाहिजे.
- ६) संस्थेमार्फत व्यसनमुक्ती संदर्भात साप्ताहिक/पाक्षिक/मासिक साहित्य प्रकाशित झालेले असावे.
- ७) संस्थेने व्यसनमुक्तीसाठी प्रबोधनाचे विविध कार्यक्रम केलेले असावेत.
- ८) स्वयंसेवी संस्था राजकारणापासून अलिप्त असावी. तसेच तिचे कार्य व सेवा ही पक्षातीत राजकारणापासून स्वतंत्र असावी.
- ९) संस्थेच्या घटनेची प्रमाणित प्रत व मागील ५ वर्षांचे आर्थिक लेखापरिक्षण अहवाल सादर करणे आवश्यक आहे.

प्रस्ताव शिफारशीची पध्दत -

१) समाजकल्याण अधिकारी (गट-अ) जिल्हा परिषद यांचेकडे प्राप्त झालेल्या जिल्ह्यातील प्रस्तावाची छाननी खालील समिती करेल :-

जिल्हाधिकारी	- अध्यक्ष
जिल्हा पोलीस अधीक्षक	- सदस्य
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	- सदस्य
अधीक्षक राज्य उत्पादन शुल्क	- सदस्य
समाजकल्याण अधिकारी (गट-अ) जिल्हा परिषद	- सदस्य सचिव

पात्र प्रस्तावांची छाननी करून जिल्हास्तरीय समिती प्रत्येक जिल्ह्यातून पाच कार्यकर्ते किंवा पाच संस्था यांच्या नावांची शिफारस संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना सादर करेल.

- २) प्रस्ताव विहित नमुन्यात निर्धारित मुदतीत सादर करणे आवश्यक आहे.
- ३) अपूर्ण असलेले प्रस्ताव किंवा स्पष्ट शिफारस नसलेले प्रस्ताव विचारात घेतले जाणार नाहीत.
- ४) शासनाकडे किंवा संचालक, समाजकल्याण यांचेकडे परस्पर प्राप्त झालेल्या वैयक्तिक अर्जाचा / प्रस्तावाचा विचार केला जाणार नाही.
- ५) एखाद्या जिल्ह्याकडून सदर पुरस्कारासाठी कोणत्याही व्यक्तीच्या नावाची अथवा संस्थेची शिफारस प्राप्त न झाल्यास अशा जिल्ह्यातील पात्र व्यक्तींची / संस्थेची संचालक, समाज कल्याण हे आवश्यकता भासल्यास सदर पुरस्कारासाठी शासनाकडे शिफारस करतील.
- ६) प्रस्तावाची शिफारस करतांना प्रस्तावा सोबत खालील कागदपत्रे सादर करणे आवश्यक आहे:-
 - i) पुरस्कारसाठी शिफारस केलेल्या व्यक्ती व संस्थेची आवश्यक त्या कागदपत्रासह संक्षिप्त जीवन चरित्रात्मक / कार्यात्मक टिप्पणीसह प्रपत्र-'अ' अथवा 'ब'
 - ii) व्यक्ती व संस्थेने व्यसनमुक्ती क्षेत्रात संपादित केलेले विशेष यश किंवा केलेल्या कार्याचा गोषवारा.
 - iii) संबंधित व्यक्तीची पासपोर्ट आकाराची दोन छायाचित्रे.
 - iv) व्यक्तीसाठी चारित्र्यासंबंधी जिल्हा पोलीस अधीक्षकांचा दाखला.
 - v) संस्थेसाठी मागील पाच वर्षांचे सनदी लेखापाल यांचे लेखा परीक्षण अहवाल व घटनेची प्रत.
 - vi) संस्था पब्लिक ट्रस्ट ॲक्ट व / सोसायटीज रजिस्ट्रेशन ॲक्ट १९६० खाली पंजीबद्ध असल्याचे प्रमाणपत्र.

आलेल्या प्रस्तावांची छाननी - संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे जिल्ह्याकडून शिफारस होऊन आलेल्या सर्व अर्जांची छाननी करून परिपूर्ण प्रस्ताव आपल्या शिफारशीसह पुस्तिकेच्या स्वरूपात शासनाकडे मंजूरीसाठी सादर करतील.

व्यसनमुक्ती सेवा पुरस्कार निवडीचे अधिकार - संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडून प्राप्त झालेले एकत्रित प्रस्ताव शासनाने संदर्भाधीन क्रमांक २ येथील दिनांक २.२.१९९९ च्या शासन निर्णयान्वये गठीत केलेल्या निवड समिती समोर मान्यतेसाठी सादर केले जातील.

शासनाची मान्यता - निवड समितीकडून छाननी करून जिल्हास्तरीय पुरस्कारासाठी व्यक्ती किंवा संस्थेची शिफारस शासनाकडे मान्यतेसाठी सादर केली जाईल. शासनाची मान्यता घेऊन जिल्हास्तरीय व्यसनमुक्ती सेवा पुरस्कार जाहीर करण्यात येतील. त्याबाबतीत शासनाचा निर्णय अंतिम राहील आणि त्याविरुद्ध अपिल करता येणार नाही.

पुरस्काराचे वितरण - विशेष सार्वजनिक समारंभात शासनाने ठरविलेल्या ठिकाणी मान्यवर व्यक्तींच्या हस्ते पुरस्कार प्रदान करण्यात येईल. प्रमाणपत्रावर विभागाचे मंत्री, राज्यमंत्री व सचिव यांच्या स्वाक्षऱ्या असतील.

- १) पुरस्कार मिळालेल्या व्यक्तीचे निधन झाल्यास त्यांच्या / तिच्या वारसाला शासनाच्या पूर्व परवानगीने पुरस्कार घेण्यासाठी बोलविले जाईल.
- २) सदर पुरस्कार मरणोत्तर दिला जाणार नाही.
- ३) संस्थेचा पुरस्कार अध्यक्ष, उपाध्यक्ष अथवा संस्थेने प्राधिकृत केलेल्या व्यक्तीस देण्यात येईल.

व्यसनमुक्ती सेवा पुरस्कार समारंभासाठी खर्चाची पध्दती :-

अ.क्र.	बाब	तपशील
१	प्रत्येक पुरस्कार विजेत्यास रोख बक्षीस	रु. १०,०००/- प्रत्येक पुरस्कार व्यक्ती किंवा संस्थेस
२	पुरस्कार विजेत्यास प्रवास भत्ता	पुरस्कार विजेत्याच्या निवास स्थानापासून समारंभाच्या ठिकाणापर्यंत आणि परतीचे प्रथम वर्गाचे प्रवास भाडे किंवा इतर सार्वजनिक वाहनाचे, एस.टी. चे प्रत्यक्ष भाडे फक्त पुरस्कार विजेत्या व्यक्तीस किंवा त्यांच्या पती/पत्नी यांना दिले जाईल.
३	इतर सवलती	पुरस्कार विजेत्या व्यक्तींना पुरस्कार वितरण समारंभाच्या ठिकाणी दोन दिवसांपर्यंत शासकीय विश्राम गृहात किंवा शासन व्यवस्था करील त्याठिकाणी राहण्याची व भोजनाची व्यवस्था करण्यात येईल.
४	इतर संकीर्ण खर्च	फोल्डर, छपाईसाठी आणि आमंत्रण पत्रिका खर्च व इतर खर्च उदा.हार, गुच्छ, हॉल भाडे, समूह छायाचित्र, अल्पोपहार खर्च इत्यादी.

पुरस्कारासंबंधी कार्यक्रम अंमलात आणावयाची कायम स्वरुपी कार्यपध्दती -

- १) दिनांक १ ते १५ जुलै समाजकल्याण अधिकारी (गट-अ) जिल्हा परिषद यांच्या कार्यालयाकडून अर्जाचे / प्रस्तावाचे नमुने वितरीत करणे.
- २) दिनांक १ ते ३१ जुलै समाजकल्याण अधिकारी (गट-अ) जिल्हा परिषद यांनी प्रस्ताव स्विकारणे व छाननी करणे.
- ३) दिनांक १० ऑगस्ट समाजकल्याण अधिकारी (गट-अ) जिल्हा परिषद यांनी प्राप्त झालेले व छाननी अंती पात्र असलेले पाच व्यक्ती व पाच संस्थांचे प्रस्ताव जिल्हास्तरीय समितीच्या शिफारशीसह संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडे सादर करणे.
- ४) दिनांक २५ ऑगस्ट संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी प्रस्तावाची छाननी करून शासनाकडे प्रस्ताव सादर करणे.
- ५) दिनांक २० सप्टेंबर शासनस्तरावर पुरस्कारार्थीची निवड करून अंतीम निर्णय घेणे.
- ६) दिनांक २ ऑक्टोबर पुरस्कार वितरण सोहळा आयोजित करणे.

(व्यसनमुक्ती सप्ताहाची सुरुवात)

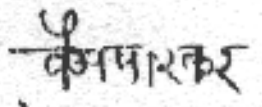
व्यसनमुक्ती सेवा पुरस्कारासाठी खर्चाचा तपशिल :-

अ.क्र.	बाब	खर्च
१	व्यसनमुक्ती सेवा पुरस्कार प्राप्त व्यक्ती / संस्थेस रोख राशी (३५ X १०००० = ३५००००/-)	रु.३५००००/-
२	पुरस्कार विजेत्या व्यक्ती / संस्थेस शाल, स्मृती चिन्ह, सन्मानपत्र, प्रवास खर्च, हॉल भाडे, सजावट, हार गुच्छ, नारळ, विश्राम गृह/हॉटेल भाडे, छायाचित्रे व व्हिडिओ चित्रीकरण, कार्यक्रम निमंत्रण पत्रिका तसेच भोजन खर्च दोन दिवस, इतर छपाई, किरकोळ खर्च इत्यादीसाठी	रु.१५००००/-
	एकूण :-	रु.५०००००/-

शासन निर्णय दिनांक २ फेब्रुवारी, १९९९ नुसार सुरु करण्यात आलेले राज्यस्तरीय व्यसनमुक्ती सेवा पुरस्कार व या शासन निर्णयान्वये सुरु करण्यात येत असलेले जिल्हास्तरीय व्यसनमुक्ती सेवा पुरस्कार एकत्रित समारंभात प्रदान करण्यात येतील.

या योजनेकरीता करावयाच्या खर्चाचा लेखाशीर्ष - "२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण १०५, दारुबंदी (दोन)(बी) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना अंमली पदार्थ सेवन विरोधी मोहिम राबविण्यासाठी आणि व्यसनाधीन व्यक्तीचे पुनर्वसन करण्याकरीता स्वयंसेवी संघटनांना वित्तीय सहाय्य, ४१ सहाय्यक अनुदान मागणी क्रमांक एन ८ (२२३५ १७५ ५) सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा विभाग सन २००४-२००५ साठी जिल्हा स्तरावरील पुरस्कार देण्यासाठीच्या तरतुदीबाबतचे आदेश स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येतील. सदर शासन निर्णय नियोजन व वित्त विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक-७५९/०३/व्यय १४, दिनांक ८-९-२००३ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वै. अ. पारकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

सर्व विभागीय समाजकल्याण अधिकारी /सर्व विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी,

सर्व समाजकल्याण अधिकारी

महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर.

अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई/निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई

मा.मंत्री (दारुबंदी प्रचार कार्य) यांचे स्वीय सहाय्यक

मा.राज्यमंत्री (दारुबंदरी प्रचार कार्य) यांचे स्वीय सहाय्यक

मा.मंत्री (सामाजिक न्याय) यांचे स्वीय सहाय्यक

प्रा.डॉ.पितांबर सरोदे, कल्पतरु, माणिकनगर, नंदूरबार

श्री.भिमराव धनबहादूर ,मु.वरुड जवूळका, ता.अकोट, जि.अकोला

G.r.

सामान्य प्रशासन विभाग (रचना व कार्य)/ नियोजन विभाग/वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सर्व कार्यासने, सा.न्या.सां.का.क्री.व वि.स.विभाग,मंत्रालय, मुंबई.
निवड नस्ती, का.सुधार १, सा.न्या.सां.का.क्री.व वि.स.विभाग,मंत्रालय,मुंबई

प्रपत्र- " अ "

जिल्हास्तरीय व्यसनमुक्ती सेवा पुरस्कार योजनेकरिता सामाजिक कार्यकर्ते, लोककलावंत, लेखक, कवी, पत्रकार, साहित्यिक या गटासाठी प्रस्तावाचा नमुना

जिल्हा :-

- १) संपूर्ण नांव व संपूर्ण पत्ता :-
- २) कोणत्या गटातील पुरस्कारासाठी प्रस्ताव :-
सादर करावयाचा आहे.
- ३) वय (शाळा सोडल्याचे सांक्षातिक प्रमाणपत्र जोडावे) :-
- ४) शिक्षण (शैक्षणिक सांक्षातिक प्रमाणपत्र जोडावेत) :-
- ५) व्यसनमुक्ती क्षेत्रातील उल्लेखनीय योगदान :-
(कालावधीसह सविस्तर तपशील नमूद करावा)
- ६) अर्जदाराच्या चारित्र्या संबंधी जिल्हा पोलीस :-
अधीक्षक यांचे प्रमाणपत्र
- ७) यापूर्वी शासनाचे पुरस्कार मिळाले काय ? :-
(असल्यास सविस्तर तपशील नमूद करावा)
- ८) व्यसनमुक्तीसाठी केलेल्या कार्याचा संक्षिप्त :-
गोष्टवारा (सप्रमाण नमूद करावा)
(सोबत पासपोर्ट आकाराचे छायाचित्रे जोडावीत)
- ९) अर्जदाराची दिनांकित स्वाक्षरी :-
- १०) जिल्हास्तरीय छाननी समितीचे अभिप्राय व :-
शिफारस

स्थळ :-

समाज कल्याण अधिकारी (गट-अ)

दिनांक :-

जिल्हा परिषद -----

प्रपत्र - " ब "

जिल्हास्तरीय व्यसनमुक्ती सेवा पुरस्काराकरिता सामाजिक संस्था गटासाठी प्रस्तावाचा नमुना

जिल्हा :-

- १) संस्थेचे नांव व संपूर्ण पत्ता :-
- २) संस्था धर्मदाय आयुक्तांकडे नोंदणीकृत आहे काय ? :-
(असल्यास सांक्षाकीत प्रमाणपत्रची प्रत सोबत जोडावी)
- ३) संस्था नोंदणी क्रमांक :-
- ४) संस्थेच्या व्यसनमुक्ती कार्याचे स्वरूप :-
(सप्रमाण सविस्तर नमुद करावे)
संस्थेस यापूर्वी पुरस्काराने गौरविण्यात आले आहे :-
(तपशील नमुद करावा)
- ५) संस्थेच्या कार्याचे कार्यक्षेत्र :-
- ६) संस्थेला समाजोपयोगी कार्यासाठी शासनाकडून अनुदान :-
मिळते काय ? (मागील दोन वर्षांचे अहवाल सोबत जोडावे)
- ७) संस्थेच्या आर्थिक व्यवहाराची तपासणी :-
लेखापरीक्षकाकडून केली जाते काय ?
(मागील दोन वर्षांचे अहवाल सोबत जोडावेत)
- ८) संस्थेची ध्येय व उद्दीष्टे :-
- ९) संस्थेने आजपर्यंत केलेल्या व्यसनमुक्ती कार्याचा संक्षिप्त :-
गोष्टवारा (तपशीलासह सप्रमाण नमुद करावा)
- १०) संस्थेच्या कार्यकारी मंडळाची सांक्षाकित केलेली यादी :-
सोबत जोडावी
- ११) संस्थेचे अध्यक्ष व सचिवांच्या वरील माहिती सत्य :-
असल्याबाबतच्या स्वाक्षऱ्या
- १२) जिल्हा समितीचा अभिप्राय व शिफारस :-

स्थळ :-

समाज कल्याण अधिकारी (गट-अ)

दिनांक :-

जिल्हा परिषद -----